مجله دانشگاه علوم پزشکی جیرفت
دوره ۸، شماره ۱، بهار ۱۴۰۰

نامه به سردبیر
Letter to Editor

تشدید چالش‌های حوزه سلامت در استان‌های کم برخوردار: تأثیر پاندمی کرونا

دریافت: ۱۳۹۹/۱۰/۲۱ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۲/۰۲

محمد خمرنیا[1]، مصطفی پیوند[2]*، فاطمه ستوده‌زاده[1]

۱. دکترای تخصصی مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، مرکز تحقیقات ارتقاء سلامت، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران
۲. کارشناس ارشد اپیدمیولوژی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران

* **نویسنده مسئول:** کارشناس ارشد اپیدمیولوژی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران
ایمیل: mp.peyvand@yahoo.com **تلفن:** ۰۹۱۵۹۴۱۲۹۶۵ **نمابر:** ۰۵۴-۳۳۴۲۵۲۶۴

سردبیر محترم

سازمان بهداشت جهانی، سلامتی و مراقبت‌های بهداشتی اولیه را به‌عنوان حق همه مردم جامعه معرفی نموده‌است. در جهت دستیابی به این هدف، نظام‌های سلامت در دنیا با مشکلات متعددی مواجه هستند و کشور ایران همانند سایر کشور ها نیز از این موضوع مستثنی نمی‌باشد. از سوی دیگر در ابتدای سال ۲۰۲۱ و همزمان با برگزاری مناسبت‌های سال جدید میلادی در کشورهای مختلف جهان، ویروس جدید کرونا از شهر ووهان[1] چین به سراسر دنیا منتشر شد. این بیماری، به‌طور رسمی توسط سازمان بهداشت جهانی با نام کرونا ویروس (کووید-۱۹)[2] نام‌گذاری شد (۱). در این راستا مشکلات و چالش‌های حوزه بهداشت و درمان را در استان‌های کم برخوردار را می‌توان در دو گروه زیر دسته‌بندی نمود: ۱- عوامل درون نظام سلامت کشور و ۲- عوامل بیرون نظام سلامت کشور.

عوامل درون نظام سلامت

۱. کمبود نیروی انسانی: یکی از چالش‌های پیش روی نظام سلامت به‌خصوص در مناطق کمتر برخوردار، کمبود نیروی انسانی متخصص و متبحر در ارائه خدمات می‌باشد؛ به‌طوری که در سال‌های گذشته، تعداد پزشکان در مناطق محروم نسبت به جمعیت تحت پوشش کمتر از استانداردها بوده‌است.

۲. کمبود تجهیزات و منابع غیر مادی به ویژه تخت بیمارستانی: تخت بیمارستانی یکی از مهمترین منابع در نظام سلامت می‌باشد و به نظر می‌رسد تعداد تخت در کشور ایران از شاخص‌های جهانی کمتر است.

۳. ضعف در ارتباطات و تعامل بین کادر بهداشتی درمانی و مردم: از آنجایی که یکی از مؤلفه‌های اصلی در کیفیت خدمات ارائه‌شده، نحوه برخورد و ارتباط کادر بهداشتی درمانی با مردم است، لذا رفتار و برخورد مناسب و پسندیده با بیمار در جلب اعتماد و افزایش رضایتمندی و مراجعه بعدی آنها به مراکز بهداشتی درمانی مؤثر می‌باشد.

۴. خلأ اخلاق حرفه‌ای در بین برخی کارکنان نظام سلامت: یکی از عواملی که منجر به ایجاد مشکل و چالش در ارائه خدمات مطلوب به بیمار و ارباب رجوع می‌گردد عدم رعایت اخلاق از سوی کارکنان نظام سلامت می‌باشد (۲).

۵. ازدحام جمعیت جهت دریافت خدمات در مراکز درمانی دولتی.

۶. کاهش اعتماد مردم به مراکز درمانی دولتی.

۷. عدم توجه به ظرفیت‌های درآمدزا از جمله گردشگری پزشکی.

۸. بهره‌برداری ضعیف از ظرفیت بزرگ خیرین سلامت.

۹. مدیریت ضعیف برنامه‌های ملی همچون برنامه پزشک خانواده شهری و نظام ارجاع.

۱۰. تردد‌های غیر مجاز مرزی.

[1] Wuhan
[2] Novel Coronavirus Disease (COVID-19)

[Downloaded from journal.jmu.ac.ir on 2026-10-30]
[DOR: 20.1001.1.25382810.1400.8.1.1.0]

عوامل بیرون نظام سلامت

مؤلفه‌های مختلفی در بیرون از نظام سلامت وجود دارند که هر گونه اختلالی در عملکرد آنها می‌تواند بر روی نظام سلامت تأثیر منفی بگذارد که شامل موارد زیر است:

۱. عوامل اقتصادی: در سال‌های اخیر که کشور ایران تحت تأثیر تحریم‌های ظالمانه استکبار جهانی قرار گرفته‌است. فشارهای اقتصادی بر زندگی مردم و معیشت آنها باعث شده تا گاهاً قدرت دسترسی اقتصادی به برخی خدمات از جمله خدمات اولیه پزشکی و همچنین خدمات دندانپزشکی کاهش یابد (۳).

۲. عوامل فرهنگی.

۳. پراکندگی جمعیت در مناطق کم برخوردار.

۴. تأثیر تحریم‌ها.

۵. مشکلات بیمه‌های سلامت.

۶. مدارک هویتی مردم (۴).

نتیجه‌گیری:

استان‌های کم برخوردار در شاخص‌های توسعه در شرایط مناسبی قرار ندارند. از طرفی پاندمی کرونا نیز بر این شاخص‌ها اثرگذار است. بنابراین با عنایت به محرومیت مضاعف مردم این استان‌ها نیاز است تا مسئولین استانی، کشوری و خیرین در حوزه سلامت، تلاش بیشتری را جهت رفع این نابرابری‌ها در سطوح ملی و استانی داشته باشند تا شاهد رفع غبار کمتر توسعه‌یافتگی و مشکلات سلامت در این استان‌ها باشیم. توزیع عادلانه خدمات بهداشتی درمانی و نیروی انسانی از مهمترین راهکارهای برون‌رفت از این چالش می باشد که باید توسط سیاست‌گذاران نظام سلامت مورد توجه قرار گیرد.

References

1. Hashemi-Shahri S M, Khammarnia M, Ansari-Moghaddam A, Setoodehzadeh F, Okati-Aliabad H, Peyvand M. Sources of news as a necessity for improving community health literacy about COVID-19. Medical Journal of the Islamic Republic of Iran (MJIRI). 2020; 34 (1):453-5.

2. Khammarnia M, Hashemi Karghash Z, Peyvand M, kooshesh S, Ramezani F. A survey on trust to hospital services after health transformation plan. Payesh. 2020; 19 (3):243-54. (in Persian)

3. Khammarnia M, Barfar E, Ansari-Moghadam A, Setoodehzadeh F, Baygi MZ, Peyvand M, et al. The household's health spending and impoverishment: a study after Iran's health transformation plan. Health Scope. 2018;7(S); e62316.

4. Khammarnia M, Peyvand M, Setoodehzadeh F. Global epidemic of the coronavirus and the impact of political and economic sanctions against Iran. Payesh. 2020; 19 (4):469-71. (in Persian)

[Downloaded from journal.jmu.ac.ir on 2026-10-30]

[DOR: 20.1001.1.25382810.1400.8.1.1.0]